

"Kan inte någon stoppa min ålder?"

Frågan ställs av en trettonårig flicka som kommer från en familj med hedersnormer. Hur kan det komma sig att en flicka på väg att bli kvinna ställer en sådan fråga? Här är en bakgrundsbild om vad som utmärker ungas liv inom hedersnormer och hur det kan se ut.

Flickan vet att en radikal förändring inträffar i hennes liv från och med den dagen hon får sin första mens. Kroppen som utvecklas till kvinna blir ett hinder. Kanske kan hon inte längre göra det hon gjorde som barn, cykla, gunga, springa, leka. Hennes livsvärld krymper alltså när hon själv växer.

Önskan om att hålla fast i barndomen

Vad hon får göra begränsas och kontrolleras hårdare efter denna livsövergång. Det finns berättelser om flickor som hemlighåller sin könsmognad, som lindar bröstet och gör allt för att fasthålla barndomen; inte för att de vill och väljer detta utan för att de vet vad som väntar på andra sidan av mensgränsen. "Den lilla frihet jag hade försvann den dagen jag fick min mens" säger en annan ung kvinna.

Kontrollen och förtryckarmekanismen från familjen och släkten har nyanser som kan vara svåra att uppfatta för en utomstående, och det är ju heller inget flickan själv berättar om. Efter hon blivit kvinna införs en rad begränsningar, kanske successivt och smygande. I hemmet får hon inte sitta vid datorn eller titta på TV själv. Inte heller svara i telefon eller uttrycka egna åsikter exempelvis om TV-program när hon ser dem tillsammans med sin far.

Begränsningar i och utanför hemmet

I skolan införs begränsningar hemifrån när det gäller gymnastik, simning, musik samt sex och samlevnad, att göra praktik eller delta i skolgemensamma aktiviteter. När det gäller fritiden är det rättare att säga att hon knappast har egen fritid. Hon får inte köpa egna hygienartiklar och kläder själv och har därtill ett stort ansvar i hemmet när hon måste passa upp sina bröder. Hemmets begränsningar döljs i skolan av flickan själv. Skolan är trots allt en frizon för henne som hon vill vara kvar i. Därför tricksar och ljugar hon för att klara sig mellan dessa olika världar, men förmågan att hantera dubbelheten kan bli destruktiv inte minst för henne själv. Den förtvivlade frågan från trettonåringen om någon kan stoppa hennes ålder har alltså en mycket bestämd bakgrund i en större hedersstruktur vars mekanismer intimt präglar människors liv.

Diskutera med kollegor eller elever

- Vad kan ligga bakom att hon ställer frågan "Kan inte någon stoppa min ålder?"
- Hur är det att kroppsligt växa och blir könsmogen samtidigt som denna växt i sig är ett stort hot?